

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Archeologia - perspektywa ekologiczna

Karta opisu przedmiotu

Informacje podstawowe

Kierunek studiów biologia	Cykl kształcenia 2020/21
Ścieżka Antropologia biologiczna	Kod przedmiotu UJ.WBIBIOAntBioS.2A0.5cb879928a49a.20
Jednostka organizacyjna Wydział Biologii	Języki wykładowe Polski
Poziom kształcenia drugiego stopnia	Dyscypliny Nauki biologiczne
Forma studiów studia stacjonarne	Klasyfikacja ISCED 0511 Biologia
Profil studiów ogólnoakademicki	Kod USOS WBNZ-16
Obligatoryjność fakultatywny	
Koordinator przedmiotu	Marek Nowak
Prowadzący zajęcia	Marek Nowak

Okresy Semestr 2, Semestr 4	Forma weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się zaliczenie	Liczba punktów ECTS 2.0
	Sposób realizacji i godziny zajęć wykład: 30	

Efekty uczenia się dla przedmiotu

Kod	Efekty w zakresie	Kierunkowe efekty uczenia się	Metody weryfikacji
Wiedzy - Student zna i rozumie:			
W1	- Student zna i rozumie podstawowe pojęcia i terminy archeologiczne związane z archeologią i prehistorią.	BIO_K2_W01, BIO_K2_W05	zaliczenie pisemne, zaliczenie na ocenę

W2	- Student zna i rozumie miejsce archeologii i prehistorii w naukach biologicznych, humanistycznych i społecznych.	BIO_K2_W02, BIO_K2_W05	zaliczenie pisemne, zaliczenie na ocenę
W3	- Student zna i rozumie znaczenie poszczególnych etapów rozwojowych prehistorycznych i wczesnohistorycznych społeczności ludzkich.	BIO_K2_W05, BIO_K2_W06, BIO_K2_W07, BIO_K2_W13	zaliczenie pisemne, zaliczenie na ocenę
W4	- Student zna i rozumie znaczenie kontekstów środowiskowych podstawowych etapów rozwojowych prehistorycznych i wczesnohistorycznych społeczności ludzkich.	BIO_K2_W01, BIO_K2_W05, BIO_K2_W07, BIO_K2_W08, BIO_K2_W09	zaliczenie pisemne, zaliczenie na ocenę
Umiejętności - Student potrafi:			
U1	- Student potrafi scharakteryzować podstawowe zjawiska kulturowe w ramach epok kamienia, brązu i żelaza.	BIO_K2_U01, BIO_K2_U02, BIO_K2_U03, BIO_K2_U04, BIO_K2_U07	zaliczenie pisemne, zaliczenie na ocenę
U2	- Student potrafi powiązać poszczególne kategorie źródeł archeologicznych z określonymi ludzkimi zachowaniami i czynnościami.	BIO_K2_U01, BIO_K2_U02, BIO_K2_U03, BIO_K2_U04, BIO_K2_U06, BIO_K2_U07, BIO_K2_U08	zaliczenie pisemne, zaliczenie na ocenę
U3	- Student potrafi opisać podstawowe sposoby pozyskiwania źródeł archeologicznych.	BIO_K2_U01, BIO_K2_U02, BIO_K2_U03, BIO_K2_U04, BIO_K2_U06, BIO_K2_U08	zaliczenie pisemne, zaliczenie na ocenę
Kompetencje społecznych - Student jest gotów do:			
K1	- Student jest gotów do podejmowania stosownych czynności w zakresie opieki nad źródłami archeologicznymi.	BIO_K2_K02, BIO_K2_K07, BIO_K2_K09, BIO_K2_K10	zaliczenie pisemne, zaliczenie na ocenę
K2	- Student jest gotów do współpracy z profesjonalnymi archeologami w zakresie badań i ochrony dziedzictwa archeologicznego.	BIO_K2_K02, BIO_K2_K05, BIO_K2_K07, BIO_K2_K09, BIO_K2_K10	zaliczenie pisemne, zaliczenie na ocenę
K3	- Student jest gotów do współpracy z państwowymi strukturami konserwatorskimi w zakresie ochrony dziedzictwa archeologicznego.	BIO_K2_K02, BIO_K2_K04, BIO_K2_K05, BIO_K2_K07, BIO_K2_K08, BIO_K2_K09, BIO_K2_K10	zaliczenie pisemne, zaliczenie na ocenę

Bilans punktów ECTS

Forma aktywności studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
wykład	30
samodzielna nauka dotycząca treści poruszanych na zajęciach	15
przygotowanie się do sprawdzianu zaliczeniowego	15

Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 60	ECTS 2.0
Liczba godzin kontaktowych	Liczba godzin 30	ECTS 1.0

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Treści programowe

Lp.	Treści programowe	Efekty uczenia się dla przedmiotu
1.	Na początku nastąpi ogólne objaśnienie pojęć takich jak archeologia, prehistoria i kultura archeologiczna. Scharakteryzowane zostaną także podstawowe kategorie źródeł archeologicznych i innych danych, wykorzystywanych w archeologii, jak również stosowane w tej nauce metody badawcze. Przedstawione zostaną ponadto podstawowe kierunki refleksji metodologicznej i teoretycznej w archeologii i prehistorii. Zaprezentowane zostaną wreszcie rudymenty podziałów chronologicznych i kulturowych, wypracowanych na gruncie archeologii.	W1, W2, W3, W4, U1, U2, U3, K1, K2, K3
2.	W kolejnym etapie zajęć scharakteryzowane zostaną podstawowe etapy rozwoju społeczności ludzkich w czasach prehistorycznych, a więc: epoka kamienia (paleolit, mezolit, neolit), epoka brązu i epoka żelaza. Omówione zostaną także czasy wczesnohistoryczne. Charakterystyka ta dotyczyć będzie głównie obszaru kontynentu europejskiego (wraz z szeroko rozumianą strefą śródziemnomorską). Szczególny nacisk zostanie położony na kwestie środowiskowych kontekstów, w których funkcjonowały społeczności pradziejowe i relacji na linii człowiek prehistoryczny/wczesnohistoryczny-środowisko, a także na zagadnienia paleoekonomiczne, paleoosadnicze i paleodemograficzne. Omawiane będą także cechy charakterystyczne najważniejszych kultur archeologicznych (kultura materialna), chronologia, zagadnienia związane z religią i wierzeniami (obrzędek pogrzebowy, miejsca kultu), strukturą społeczną i możliwościami w zakresie rekonstrukcji etnicznych i językowych.	W1, W2, W3, W4, U1, U2, U3, K1, K2, K3
3.	Ostatnim elementem zajęć będzie prezentacja wybranych przykładów badań (case studies) z zakresu geoarcheologii i archeologii środowiskowej oraz problemów związanych z interpretacją wyników takich badań.	W1, W2, W3, W4, U1, U2, U3, K1, K2, K3

Informacje rozszerzone

Metody nauczania:

wykład konwencjonalny, wykład z prezentacją multimedialną

Rodzaj zajęć	Formy zaliczenia	Warunki zaliczenia przedmiotu
wykład	zaliczenie pisemne, zaliczenie na ocenę	Obecność na co najmniej 80% zajęć.

Wymagania wstępne i dodatkowe

brak

Literatura

Obowiązkowa

1. - Kaczanowski P., Kozłowski J.K., Wielka Historia Polski. Tom 1: Najdawniejsze dzieje ziem polskich (do VII w.), Kraków 1998.
2. - Kozłowski J.K., Wielka historia świata. Tom 1, Świat przed „rewolucją” neolityczną, Kraków 2004.
3. - Renfrew C., Bahn P., Archeologia, teoria, metody, praktyka, Warszawa 2002.
4. - J. Śliwa (red.), Wielka Historia Świata. Tom 2: Stary i Nowy Świat. Od rewolucji neolitycznej do podbojów Aleksandra Wielkiego, Kraków 2005.
5. - Wrzesiński J. (red.), Popiół i kość. Funeralia Lednickie, spotkanie IV, Sobótka-Wrocław 2002.
6. - Urbańczyk P. (red.), The Past Societies. Polish Lands From the First Evidence of Human Presence to the Early Middle Ages. volumes 1 - 5. Warszawa 2016/2017.
7. - Szczepanek A. Archeotanatologia pochówków zbiorowych. Rzeszów 2013.

Dodatkowa

1. - Czarnańska K., Struktura społeczna ludności kultury przeworskiej, Warszawa 1990.
2. - Dąbrowski J., Polska przed trzema tysiącami lat. Czasy kultury łużyckiej, Warszawa 2009.
3. - Gamble C., The Palaeolithic Societies of Europe, Cambridge 1999.
4. - Harding A., European Societies in the Bronze Age, Cambridge 2000.
5. - Kaczanowski P., Przemiany osadnicze na ziemiach polskich u schyłku starożytności [w:] P. Kaczanowski, M. Parczewski (red.), Archeologia o początkach Słowian. Materiały z konferencji, Kraków, 19-21 listopada 2001, Kraków 2005, 215-227.
6. - Kolendo J., Świat antyczny i barbarzyńcy, t. I i II, Warszawa 1998.
7. - Kruk J., Wzory przeszłości. Studia nad neolitem środkowym i późnym, Kraków 2008.
8. - Kruk J., Milisauskas S., Rozkwit i upadek społeczeństw rolniczych neolitu, Kraków 1999.
9. - Nowak M., Drugi etap neolityzacji ziem polskich, Kraków 2009.
10. - Przybyła M.S., Mittel- und Südosteuropa in der zweiten Hälfte des 12. Jh. v. Chr. - Die Klimakrise von 1159-1141 BC und deren Widerspiegelung in Fundmaterial (Europa środkowa i południowo-wschodnia w 2 połowie XII w. przed Chr. - kryzys klimatyczny lat 1159-1141 BC i jego odbicie w zapisie źródeł archeologicznych), Sprawozdania Archeologiczne 58 (2006), 21-92.
11. - Milisauskas S., Kruk J., Pipes M.-L., Haduch E. Neolithic Human Burials Practices. The Interpretation of Funerary Behaviors at Bronocice. Kraków 2016.
12. - Kruk J., Lityńska-Zajac M., Milisauskas S. Gospodarka roślinna w neolicie. Studium przypadku / Neolithic plant cultivation at Bronocice. Kraków 2016.
13. - Milisauskas S., Kruk J., Pipes M.-L., Makowicz-Poliszot D. Butchering and Meat Consumption in the Neolithic. The Exploitation of Animals at Bronocice. Kraków 2012.

Kierunkowe efekty uczenia się

Kod	Treść
BIO_K2_W01	Absolwent zna i rozumie złożoność procesów i zjawisk w przyrodzie, których rozwiązanie wymaga podejścia interdyscyplinarnego
BIO_K2_W05	Absolwent zna i rozumie problemy badawcze z pogranicza nauk biologicznych, które wymagają zastosowania zaawansowanych narzędzi z obszaru nauk ścisłych
BIO_K2_W02	Absolwent zna i rozumie zagadnienia z zakresu filozofii i metodologii nauk biologicznych
BIO_K2_W06	Absolwent zna i rozumie informacje z zakresu wybranych specjalności nauk biologicznych
BIO_K2_W07	Absolwent zna i rozumie aktualną literaturę przedmiotu z zakresu wybranych specjalności nauk biologicznych
BIO_K2_W13	Absolwent zna i rozumie zasady ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego
BIO_K2_W08	Absolwent zna i rozumie dynamiczny rozwój nauk biologicznych oraz powstawanie nowych kierunków i dyscyplin badawczych
BIO_K2_W09	Absolwent zna i rozumie podstawowe zastosowania modelowania przebiegu zjawisk i procesów biologicznych przy użyciu algorytmów matematycznych, statystycznych oraz informatycznych,
BIO_K2_U01	Absolwent potrafi stosować zaawansowane techniki i narzędzia badawcze właściwe dla wybranych specjalności nauk biologicznych
BIO_K2_U02	Absolwent potrafi poszukiwać oraz wykorzystywać informację naukową z różnych źródeł w języku polskim i angielskim
BIO_K2_U03	Absolwent potrafi posługiwać się specjalistyczną terminologią w zakresie wybranej specjalności nauk biologicznych w języku polskim i angielskim
BIO_K2_U04	Absolwent potrafi wykazywać umiejętność krytycznej analizy i selekcji informacji, zwłaszcza ze źródeł elektronicznych
BIO_K2_U07	Absolwent potrafi wykorzystywać wiedzę specjalistyczną do interpretacji zebranych danych empirycznych oraz na tej podstawie formułować odpowiednie wnioski
BIO_K2_U06	Absolwent potrafi stosować zaawansowane narzędzia statystyczne oraz techniki numeryczne adekwatne do problemów studiowanej specjalności z zakresu nauk biologicznych
BIO_K2_U08	Absolwent potrafi krytycznie konfrontować informacje z zakresu nauk biologicznych pochodzące z różnych źródeł i na tej podstawie wyciągać uzasadnione wnioski
BIO_K2_K02	Absolwent jest gotów do uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces uczenia się innych osób
BIO_K2_K07	Absolwent jest gotów do prawidłowej identyfikacji i rozstrzygnięcia dylematów związanych z wykonywaną pracą zgodnie z zasadami etyki
BIO_K2_K09	Absolwent jest gotów do korzystania z uznanych źródeł informacji naukowej oraz posługiwania się zasadami krytycznego wnioskowania przy rozstrzygnięciu problemów praktycznych
BIO_K2_K10	Absolwent jest gotów do ponoszenia odpowiedzialności za ocenę zagrożeń wynikających ze stosowanych technik badawczych oraz tworzenia warunków bezpiecznej pracy z uwzględnieniem zasad ergonomii
BIO_K2_K05	Absolwent jest gotów do rozpoznawania i respektowania zdania innych członków zespołu, szczególnie podwładnych
BIO_K2_K04	Absolwent jest gotów do potrafi planować prace zespołu, w szczególności w zakresie podziału obowiązków i zarządzania czasem
BIO_K2_K08	Absolwent jest gotów do konsekwentnego stosowania i upowszechniania zasady ścisłego, opartego na danych empirycznych interpretowania zjawisk i procesów biologicznych w pracy badawczej i działaniach praktycznych